

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 19 maart 2019 met nummer RvVb-A-1819-0748
in de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0269-A

Verzoekende partijen	<ol style="list-style-type: none">1. de heer Wouter FIMMERS2. de heer Johan PETERS3. de heer Wilfried TIMMERMANS <p>vertegenwoordigd door advocaat Pieter JONGBLOET met woonplaatskeuze op het kantoor te 3010 Leuven, Oude Diestsesteenweg</p>
Verwerende partij	<p>de GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement OMGEVING, afdeling Limburg</p> <p>vertegenwoordigd door advocaten Chris SCHIJNS en Steven MENTEN met woonplaatskeuze op het kantoor te 3600 Genk, Grotestraat 122</p>
Tussenkommende partij	<p>de nv JM RECYCLING</p> <p>vertegenwoordigd door advocaten Koen GEELEN, Wouter MOONEN en Nick PARTHOENS met woonplaatskeuze op het kantoor te 3500 Hasselt, Gouverneur Roppesingel 131</p>

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 15 december 2017 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 26 oktober 2017.

De verwerende partij heeft aan de nv JM RECYCLING een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het bouwen van vier windturbines op de percelen gelegen te 3730 Hoeselt, autosnelweg, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, nummers 228D, 234C, 236C, 364A en 365A.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 29 januari 2018 de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de verwerende partij van 26 oktober 2017.

De tussenkommende partij verzoekt met een aangetekende brief van 1 februari 2018 om in de procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid tussen te komen.

De Raad wil ligt met een arrest van 8 februari 2018 met nummer RvVb/UDN/1718/0531 de vordering tot schorsing in.

De tussenkomende partij dient op 7 maart 2018 een verzoek tot voortzetting in.

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 1 augustus 2018 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De waarnemend voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking betekend op 6 augustus 2018 toe in de debatten en wijst daarin op het volgende:

“ ...

Met een aangetekende brief van 22 maart 2018 heeft de griffier aan de verzoekende partij tot tussenkomst een afschrift van het verzoekschrift betekend.

Met een aangetekende brief van 1 augustus 2018 verzoekt de nv JM RECYCLING om in de procedure tot vernietiging te mogen tussenkomen.

Gelet op artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna Procedurebesluit) dat stelt dat de verzoekschriften en processtukken op straffe van onontvankelijkheid moeten worden ingediend binnen de termijnen vermeld in dit besluit.

Een verzoekschrift tot tussenkomst wordt ingediend binnen een vervaltermijn van twintig dagen, die ingaat op de dag na de betekening van de brief waarin de griffier conform artikel 59/3 Procedurebesluit de belanghebbenden de mogelijkheid heeft geboden om een verzoek tot tussenkomst in te dienen, met toepassing van artikel 61, §1 Procedurebesluit.

De betekening met een aangetekende brief wordt, behoudens bewijs van het tegendeel, geacht plaats te vinden op de werkdag die valt na de datum van de poststempel van de aangetekende brief. De datum van aanbidding door de postdiensten geldt, niet de feitelijke kennisneming van de beveiligde zending op een later tijdstip. Deze regeling is vervat in artikel 6 Procedurebesluit.

De termijn van de verzoekende partij tot tussenkomst om een verzoekschrift tot tussenkomst in te dienen verstreek derhalve op donderdag 12 april 2018.

Het verzoekschrift tot tussenkomst is ingediend bij de Raad met een aangetekende brief van woensdag 1 augustus 2018 en is bijgevolg op het eerste gezicht laattijdig ingediend.
...”

De verwerende partij dient een antwoordnota en, in het kader van de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0269-UDN het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 5 maart 2019.

Advocaat Joeri LETEN *loco* advocaat Pieter JONGBLOET voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Chris SCHIJNS voert het woord voor de verwerende partij.

Advocaat Wouter MOONEN voert het woord voor de tussenkomende partij.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014

houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

De tussenkomen partij dient op 19 februari 2014 bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van vier windturbines met een rotordiameter van max. 104 m & tiphoogte van max. 150 m incl. transformatorstations, kabeltracé's & 10 kv cabine”* op de percelen gelegen te 3730 Hoeselt, autosnelweg.

De percelen liggen binnen de grenzen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, 'Landbouw-, natuur- en bosgebieden – Winterbeek Sint-Huibrechts-Hern, Schalkhoven en Romershoven' (hierna: toepasselijk GRUP), goedgekeurd op 15 mei 2008, meer bepaald in agrarisch gebied.

Voor het gevraagde project werd op 17 september 2013 een projectvergadering georganiseerd. De conclusie luidt:

“...

Installaties voor de opwekking van elektriciteit zijn, conform artikel 2, 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, handelingen van algemeen belang. Het moet dan wel duidelijk zijn dat de windturbines op het openbare elektriciteitsnet worden aangesloten.

Het project leunt noordelijk aan bij de ter plaatse markant in de omgeving voorkomende lijninfrastructuur, de E313. Bovendien is aan de overzijde een project van Ecopower voor 3 windturbines, met dezelfde maximale tiphoogte van 150 m, volledig vergund. Het betreft hier bijgevolg geen nieuwe op zich staande infrastructuur. Het reeds vergunde windturbineproject zal, samen met de E313, reeds een belangrijke ruimtelijke impact hebben. Bijgevolg wordt voldaan aan het primordiale bundelingsprincipe.

Het bewuste GRUP leunt aan bij het GRUP 'landbouw-natuur en bosgebieden Jongenbos en vallei van de Mombeek van Winterhoven tot Wimmertingen' (BVR 20 juni 2008). Het goed Jongenbos, ongeveer 300 ha groot, ligt op ongeveer 350 m zuidelijk van de E313. Het gewestelijk RUP overlapt bovendien een deel van de ankerplaats "Jongenbos" (in weerwil van wat eerder is gesteld in de presentatie van JM Recycling). Het betreft quasi het deel tussen het bos zelf en de E313. In dat deel van de ankerplaats situeren zich de 2 meest westelijke windturbines. De ankerplaats Jongenbos werd opgenomen in de landschapsatlas, het heeft thans geen enkel juridisch statuut. Hier is het wezen of de kern van de ankerplaats beperkt tot het bos zelf, met kasteel. De thans betreffende strook, tussen het bos en de E313, kent een louter agrarisch gebruik. De esthetische, de natuurwetenschappelijke (zie advies ANB), de sociaal-culturele en de ruimtelijk-structurende waarde van het projectgebied van deze strook naast de snelweg is geenszins op zich betekenisvol.

De ruimtelijke impact kan gezien het voorgaande beperkt worden geacht. Het voorgestelde project voldoet aan de toepassingsvereiste van de voornoemde uitzonderingsregelgeving. Bijgevolg kan de locatie worden verdedigd in toepassing van het voornoemde artikel 4.4.7, §2 van de VCRO (afwijkmogelijkheid voor handelingen van algemeen belang met beperkte ruimtelijke impact) in combinatie met het BVR van 20 juli 2012 tot aanwijzing van de handelingen

in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester.

Het moet de aanvrager echter duidelijk zijn dat nog heel wat studiewerk zal dienen uitgevoerd worden alvorens een aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning succesvol kan worden ingediend. De vergunningverlenende overheid (en adviesinstanties) dient immers over voldoende informatie te beschikken om ook de impact op fauna en flora volledig te kunnen inschatten. Ook mogelijks cumulerende effecten (qua fauna en flora) met het project van Limburg Win(d)t voor 4 windturbines, waarvoor reeds een aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning werd ingediend, dienen te worden onderzocht.

Huidig advies wordt geformuleerd op basis van het dossier van JM Recycling, diens presentatie en de geformuleerde adviezen, op basis van dit voorliggend dossier.

De definitieve wettelijke ruimtelijke afweging kan echter maar gebeuren bij het indienen van de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning.

...

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 27 maart tot en met 28 april 2014, dienen onder meer de verzoekende partijen een bezwaarschrift in.

De verwerende partij verleent op 17 december 2014 een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden.

2.

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 4 februari 2015 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van 17 december 2014. De Raad verwerpt de vordering tot schorsing met een arrest van 30 augustus 2016 met nummer RvVb/S/1516/1489. De Raad vernietigt de voormelde stedenbouwkundige vergunning met arrest nummer RvVb/A/1617/0938 van 13 juni 2017.

3.

De verwerende partij verleent op 26 oktober 2017 opnieuw een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij beslist:

“ ...

Overeenstemming met dit plan

Uit het geheel van de geldende voorschriften van het GRUP blijkt duidelijk dat grootschalige niet aan de landbouw gebonden en evenmin te kaderen in natuurbehoudswerken/infrastructuur niet mogelijk zijn. De windturbines strijden bijgevolg met de stedenbouwkundige voorschriften van het voornoemde GRUP.

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

De aanvrager heeft voorafgaand aan het opstarten van zijn aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning om een projectvergadering verzocht. De vraag tot organisatie van deze projectvergadering werd gesteld in het kader van artikel 4.4.7, §2 van de VCRO (afwijkmogelijkheid voor handelingen van algemeen belang met beperkte ruimtelijke impact) in combinatie met het BVR van 20 juli 2012 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Het voornoemde artikel 4.4.7. van de VCRO biedt afwijkingsmogelijkheden en stelt het volgende: ...

De projectvergadering, gehouden op 17 september 2013, heeft onder meer tot doel na te gaan of de windturbines onder de toepassingsmodaliteiten van de voornoemde afwijkingsregelgeving valt. Van belang hierbij is dat het project een handeling van algemeen belang impliceert (aangesloten op het net en voor minder dan de helft eigen gebruik) én een beperkte ruimtelijke impact moet hebben.

Het projectverslag opgesteld naar aanleiding van dit overleg besluit als volgt:...

De evaluatie gebeurt verder in het aspect "Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening".
...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

...
De basis voor een verantwoorde inplantingswijze met betrekking tot windturbineprojecten is vervat in het bundelings- en optimalisatieprincipe. Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines en dus ook windmeetmasten in en bij de als prioritaire zoekgebieden omschreven industriegebieden, zijnde grootschalige bedrijventerreinen en economische poorten zoals bijvoorbeeld (zee)havengebieden. Anderzijds kunnen projecten ruimtelijk verantwoord geacht worden als zij aantakken bij voldoende markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuren.

Het projectgebied, ten noordwesten van de kern van de gemeente Hoeselt, is gelegen tussen de noordelijk voorkomende E313, westelijk het Reitje, zuidelijk de Kukkelbosstraat, de Romershovenstraat, de Hanterstraat en de Paneelstraat.

Het dichtstbijzijnde woongebied is gelegen op 1,4 km ten noorden van de turbines. Aansluitend aan dit gebied bevinden zich ook twee woonuitbreidingsgebieden. Er bevinden zich in de omgeving een aantal woongebieden met landelijk karakter. De twee dichtstbijzijnde woongebieden met landelijk karakter bevinden zich ten zuidoosten op ongeveer 300 m en ten westen op ongeveer 340 m. Het dichtstbijzijnde recreatiegebied is gelegen op 2,3 km ten zuidoosten van de turbines.

Windturbines 1 en 2 situeren zich ter hoogte van het "Bosch Veld" ter hoogte van de asfaltverharde 4 m brede gemeenteweg, de Aanlofstraat. De windturbines 3 en 4 zijn gelegen ter hoogte van "Aen Loffelt", aan een zijtak van de voornoemde weg. De onderlinge afstand tussenafstanden werd zo gelijkmatig mogelijk gehouden.

Langs de Aanlofstraat (grotendeels veldweg) staan in het begin 2 woningen, elk op een sterk doorgroend perceel. Westelijk van windturbine 1 staan een woningen ter hoogte van de Kukkelbosstraat, vanaf ongeveer 320 m afstand. Ter hoogte van het projectgebied komen langs deze straat geen woningen voor. Langs de zijde van de projectlocatie is er grotendeels een groenscherm bestaande uit bomen en struikgewas. Ook op een parallel hiermee verlopende veldweg richting westelijk voorkomende bebouwing aan de Kukkelbosstraat komen er bomen in lijnopstelling voor. Het zicht vanuit de Kukkelbosstraat is derhalve sterk gefilterd.

Op 300 m afstand komen woningen voor aan de Hanterstraat, zuidoostelijk van de projectlocatie.

Langs de Eikenbosstraat situeert zich een klein woongebied met landelijk karakter, op 400 m afstand van de meest nabije noordelijke windturbine 3. Rond dit woongebied staan nog enkele al dan niet zonevreemde woningen. Tussen de Eikenbosstraat en de projectlocatie komen ofwel een groenscherm (bomen in lijnen) of andere bebouwing voor.

Op grotere afstand komt er langs de Romershovenstraat percelen met vrijstaande bebouwing, al dan niet gedesffecteerde landbouwbedrijfsgebouwen voor.

Het tracé van het Reitje, als noordwestelijke begrenzing van het betrokken landbouwgebied, verloopt vanaf de Kukkelbosstraat middels een brug over de E313 verder noordoostelijk richting Damerstraat. Deze weg stijgt aan weerszijden van de E313 naar de brug toe. Aan weerszijden van het Reitje is er hier een dichte begroeiing met bomen. Bovendien is er ook langs de noordoostelijke zijde van de E313 ter hoogte van deze brug begroeiing. Verderop, zowel oostelijk als in westelijke richting, is het landschap gekenmerkt door verschillende woonlinten/gehuchten en kleine open gebieden plaatselijke doorsneden met diverse groenelementen.

Het tracé van de Paneelstraat, ongeveer 2 km zuidoostelijk van het Reitje, verloopt onderdoor de E313. Langs de zuidoostelijke zijde ter hoogte van de brug staan er bomen langs deze straat. De berm van de E313 is er sterk doorgroend met bomen en struikgewas. Richting het gehucht Dries, bezijden het Jongenbos, is het landschap sterk doorgroend door verschillende bossen. Eerst is de bebouwing sporadisch langs de Paneelstraat, verderop richting Dries, komt steeds meer bebouwing voor.

Het gebied ten noorden van de E313 kent een overwegend open karakter. Bomen komen langs de straten voor. Hierdoor zullen er vanuit het noorden meer structurele zichten ontstaan op de windturbines dan vanuit het zuiden. De wegen die in het noordelijk deel voorkomen zijn nagenoeg allemaal onderdeel van een recreatieve fiets- en/of wandelroute. De windturbines zullen hier niet ervaren worden als een hinderaspect ten aanzien van het belangrijke horizonbepalende Jongenbos. Door hun ligging in een agrarisch gebied, aansluitend bij de autosnelweg zullen zij eerder de doorsnijding van het gebied door de autosnelweg benadrukken. Het Jongenbos zal steeds in de achtergrond aan de horizon aanwezig blijven. Ook het landschap vanuit die richting stijgt langzaam naar de E313 toe. Langs de Paneelstraat komt bebouwing voor vanaf 730 m, langs de Kleistraat. Zichten zijn beïnvloed door aldaar in het landschap voorkomende bomenrijen (langs de Paneelstraat, het reliëf van de Paneelstraat (gaat over de E313) en bosjes die aan de overzijde van de E313 nog voor het project voorkomen.

Langs de Raafstraat komen langs de noordelijke zijde bebouwing voor, in woongebied met landelijk karakter. Vanuit deze straat is er, onder meer ter hoogte van de bebouwing, een rechtstreeks zicht op de autosnelwegen en dus ook op het achtergelegen project. Deze woningen situeren zich echter op een afstand van meer dan 920 m. Vanaf dergelijke afstanden worden windturbinemasten eerder waargenomen als naaldevormen. Zoals verder wordt omschreven is de visuele invloed op het landschap bescheiden. Van een visuele verstoring van het landschap is, zoals verder ook wordt gedomd, hier geen sprake.

De E313 is ter hoogte van de projectlocatie een 2 maal 2 vaksbaan met pechstroken en een groene middenstrook. Zij situeert zich gelijk of ietwat hoger dan het omgevende maaiveld. Bovendien heeft de E313 mede door de verlichtingspalen, de intensiteit van het (vracht)verkeer en het groene (gras, struiken, bomen) talud een duidelijk visuele impact op het landschap. Er kan bijgevolg niet gesteld worden dat dit een niet markante weg is in dit kleinschalig agrarisch landschap.

De autosnelweg vormt hier een ruimtelijk structurerend element dat als voldoende drager kan dienen. Bijgevolg wordt voldaan aan het primordiale bundelingsprincipe. Van een project dat duidelijk aansluit bij deze infrastructuur is de landschappelijke impact op het agrarisch gebied beduidend minder dan dat deze solitair zou worden ingeplant.

Het betreft hier, gezien het voorgaande, geen groot en homogeen open (agrarisch) gebied. Bovendien zijn heel wat zichten langs alle voornoemde zuidelijk van de E313 gelegen straten, beperkt en beïnvloed door voorliggende bebouwing of groenschermen (zelfs in de winter is een loof verliezende boom nog steeds een zichtbeïnvloedend element). Vrije zichten worden vooral waargenomen vanuit straatdelen waar geen bebouwing voorkomt.

De beleving van windturbines en hun effect is afhankelijk van drie factoren: de turbine zelf, het omringende landschap en de waarnemer.

Uit literatuur is gebleken dat de inpassing van een windturbine in sommige landschappen als minder storend wordt ervaren. Er bestaan dus landschappen die beter geschikt zijn voor de inplanting van windturbines met het oog op het behoud van de landschappelijke kwaliteit. Echter is de beoordeling voor de inpasbaarheid van een windturbine in het landschap steeds een subjectief gegeven, aangezien dit afhankelijk is van de waarnemer.

Door het voorzien van de windturbines wordt er een nieuw landschap gecreëerd, zonder dat de bestaande specifieke landschappelijke (esthetische) elementen worden vernietigd of dat bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen en opties worden uitgesloten.

De mate van zichtbaarheid van een windpark hangt mede samen met de mate van openheid van het landschap. In casu betreft het een landschap dat mede doorsneden is met al dan niet kleine groenelementen in boslijn- of solitaire vormen.

Het bewuste GRUP leunt aan bij het GRUP 'landbouw-natuur en bosgebieden Jongenbos en vallei van de Mombeek van Winterhoven tot Wimmertingen' (BVR 20 juni 2008). Het goed Jongenbos, ongeveer 300 ha groot, ligt op ongeveer 350 m zuidelijk van de E313. Het gewestelijk RUP overlapt bovendien een deel van de ankerplaats "Jongenbos". Het betreft quasi het deel tussen het bos zelf en de E313. In dat deel van de ankerplaats situeren zich de 2 meest westelijke windturbines. Hier is het wezen of de kern van de ankerplaats beperkt tot het bos zelf, met kasteel. De thans betreffende strook, tussen het bos en de E313, kent een louter agrarisch gebruik. De esthetische, de natuurwetenschappelijke, de sociaal-culturele en de ruimtelijk-structurende waarde van het projectgebied van deze strook naast de snelweg is geenszins op zich betekenisvol. Het projectgebied maakt deel uit van een ruimer agrarisch landschap. Dit werd in de bestemmingsplannen die voor deze regio werden opgemaakt eveneens juridisch vastgelegd.

De geplande windturbines zijn niet gelegen binnen of in de onmiddellijke omgeving van een erfgoedlandschap, beschermd landschap, dorps- of stadsgezicht of monument.

In de ruimere omgeving bevinden zich, ten noordoosten van de turbines wel twee beschermingen.

- De hoeven De Zon en De Maan zijn samen met hun omgeving beschermd als dorpsgezicht. De omgeving van het hoevecomplex vormt de oude kern van het dorp Beverst. Het dorpsgezicht omvat naast het hoevecomplex, de pastorie met ommuurde tuin, de site van de oude kerk, de huidige begraafplaats en een deel van de met een meidoornhaag afgelijnde Winterbeek*
- 'Kasteel met dreef en park'.*

De hoeven De Zon en De Maan en hun omgeving zijn gelegen op ongeveer 1,4 km afstand tot het project, aan de noordelijke zijde van de E313. Deze site paalt aan de Holt, de Kleistraat en de Hoevestraat te Beverst, deelgemeente van Bilzen. Gezien de grote afstand, de tussengelegen markante E313, tussenliggende bebouwing langs de Raafstraat en de Damerstraat, veelvuldig voorkomende bomen, bosjes impliceert het project geen visuele afbreuk aan dit dorpsgezicht.

Vanuit het Kasteel Jongenbos met park is er geen zichtrelatie, de afstand bedraagt minstens 1,5 km en tussen het kasteel en de projectlocatie komt het kort bij het kasteel zijnde Jongenbos voor. Evenmin is er door grote reliëfverschillen enige zichtrelatie.

Op ca. 145 m ten zuidwesten van het projectgebied bevindt zich de relictzone 'Middenloop van de Mombeek'. Op ca. 1,2 km ten noordoosten van de projectsite bevindt zich de relictzone 'Beverst-Spurk'.

Doordat de windturbines gelegen zijn in een overwegend vlak en relatief besloten landschap zullen ze vanuit een bepaalde zone beeldbepalender aanwezig zijn in het landschap dan vanuit een andere zone. Uit onderzoek binnen de windturbine simulator Windplanner blijkt dat de beeldbepalende invloedssfeer verschillend is in oost-westelijke richting (ca. 2 tot 5 km) dan deze in noord-zuidelijke richting (ca. 2 tot 3 km). Daarbuiten zullen de windturbines minder beeldbepalend aanwezig zijn in het landschap omdat de zichten ontnomen worden door aanwezige fruitaanplanten, laanbomen, bosjes, bebouwing.... Het landschappelijk beeld is het meest dominant aanwezig in oost-west richting, in grote lijnen tussen Bilzen (spoorlijn) en Diepenbeek (N76) en in mindere mate in noordoostelijke richting waar het beeld op de turbines beperkt is tot de N2 in het noorden en een aantal specifieke zichten in het zuiden.

De inplanting van de windturbines volgt een lijnopstelling parallel met de E-313. Het betreft concreet een type turbine met drie wieken, die draaien bij een laag toerental. Traag draaiende windturbines worden als "statiger" en minder storend ervaren dan de snel draaiende windturbines. De standaardkleur van de turbines is lichtgrijs (bv. RAL 7035). Uit onderzoek is gebleken dat deze lichtgrijze kleur het minst opvalt bij de overheersende achtergrondlucht.

Op basis van voorgaande kan geconcludeerd worden dat de inplanting van de vier windturbines inpasbaar is in het landschap, omwille van onderstaande redenen:

- de inplanting is gecombineerd met een lijninfrastructuur (E313);*
- qua hoogte is er vanuit geen enkele zichtlocatie een disproportionele ervaring;*
- er is geen of amper een schaalverkleinend effect;*
- er is geen visuele interferentie in eenzelfde vista met enige verticale beelddrager met erfgoedwaarde.*

Uit de uitgevoerde analyse blijkt dat de directe impact van de windturbine een beperkte ruimtelijke impact heeft. Tevens kan aangetoond worden dat de indirecte impact van de windturbine relatief beperkt blijft omwille van de ligging binnen een relatief besloten landschap. Vele zichten op de windturbines worden ontnomen door de aanwezige beplanting (fruitbomen, laanbomen, bosjes...) of de vele woningen en gebouwen. Bij directe zichtlocaties vanuit de noordelijke zijde van de E313 zijn de afstanden veelal groot.

Gezien het voorgaande blijft de landschappelijke invloedssfeer van de windmolen relatief beperkt, ten aanzien van een inplanting in een open en vlak landschap.

Bovendien is het geenszins zo dat markant aanwezige structuren de schoonheidswaarde van een landschap überhaupt in het gedrang brengen. Zij kunnen bij vergunde infrastructuur een wettelijke randvoorwaarde binnen dit landschap inhouden, als het ware er reeds een vergroeid deel van uitmaken.

De rotors zijn behandeld met anti-reflecterende coating. De mast wordt door zijn lichtgrijze kleur, maximaal in de horizon (lucht) opgenomen. Masten zijn onderaan 9 m breed en verkleinen tot een diameter van ongeveer 4,5 m. Masten worden naargelang de waarnemingsafstand meer en meer ervaren als een naald in het landschap. De masten hebben een aanzienlijker beperkte impact als hoge gebouwen met een veel aanzienlijkere breedte.

Betreffende locatie is conform het clusteringsprincipe bij markant in het landschap voorkomende lijninfrastructuur. Volgende uitsluitingscriteria bepalen mede de keuze van het projectgebied:

- Een gebied met een hoge natuurlijke waarde, risicozone voor vogels of ruimtelijk kwetsbaar gebied;*
- Een gebied dat wordt uitgesloten omwille van veiligheids- en technische aspecten;*
- Een gebied met beperkingen vanuit Defensie;*
- Een gebied met beperkingen vanuit Belgocontrol;*
- Een gebied met vastgestelde ankerplaatsen.*

Op basis van deze criteria werd het betrokken projectgebied geselecteerd, inclusief de potenties aan de overzijde van de E313. Doch vermits aan de noordelijke zijde op het moment van de aanvraag reeds een project loopt werd enkel gefocust op het zuidelijke deel van de autosnelweg.

Op basis van de vigerende milieuregeling werd nader verijnd om te komen tot de specifieke inplantingslocaties, waarbij maximaal rekening is gehouden met hinderaspecten en veiligheid naar de omliggende woningen,... (zie hiervoor mer-screening).

De betreffende windturbines zijn op korte afstand gelegen van de E313, dit is één van de vereisten om te voldoen aan het bundelingsprincipe bij markante lijninfrastructuur. Deze vereiste resulteert sowieso in een bereikbaarheid van het project via secundaire wegen en verhardingen langs de velden, akkers, e.d... Secundaire wegenis vlakbij een autosnelweg zijn vaak erg beperkt voorhanden. Het kan bovendien niet de bedoeling zijn dat bij de zoektocht naar geschikte inplantingslocaties de nabijheid van secundaire wegenis als een primordiaal inplantingscriterium wordt gehanteerd. Windturbines kunnen bovendien om veiligheidsredenen (zie mer-screening) niet vlakbij openbare wegen en belangrijke verkeersassen zodat korte toegangswegen, zoals gevraagd, niet altijd vermijdbaar zijn.

De windturbines hebben geen (ruimtelijke) invloed op de manier waarop aan landbouw kan worden gedaan. Er gaan geen ruimtelijke belemmeringen uit van de windturbines, minstens blijven deze beperkt tot het absolute minimum. Er is bijvoorbeeld ook geen uitstoot van gassen.

Alle agrarische functies in open lucht kunnen op dezelfde wijze als voorheen worden uitgeoefend. Het veld kan op dezelfde manier worden bewerkt en dieren (koeien, schapen, ...) kunnen op dezelfde manier grazen. Op de grondbezetting van de windturbine, werkvlakken inclusief na, kan het huidige agrarische grondgebruik ongestoord verdergezet worden. De gevraagde 6 m brede toegangswegen, gelegen langs de perceelsgrenzen,

dienen te worden gereduceerd tot een breedte van 4,5 m. Blijkens recentere aanvragen voor het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning is deze breedte voldoende voor een dergelijke categorie van windturbines.

Het draaien van de turbines zal de landbouwactiviteiten niet verstoren en zal geen invloed hebben op de kwaliteit van de gewassen die er worden geteeld.

Het inplanten van de windturbines in het agrarisch gebied heeft geen noemenswaardige invloed op de land- en tuinbouw. Het agrarisch gebruik van de landbouwgronden wordt door de turbines nauwelijks beperkt.

Het standpunt van ADLO kan in die zin niet worden weerhouden.

Er kan, gezien het voorgaande, niet meegegaan worden in de stelling dat de oprichting van de windturbines resulteert in een verstoring van het landschap, dat reeds enkel door bestaande bebouwing en de markant aanwezige E313 bezwaarlijk als ongestoord kan worden beschouwd. Het betreft derhalve een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact, de toepassingsvereiste zoals vervat in artikel 4.4.7.§2 van de VCRO indachtig.

Met de voormelde toepassing van artikel 4.4.7. §2, het artikel 3 §3 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7.§2 en artikel 4.7.1,§2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de gevoerde mer-screening én de ruimtelijke evaluatie van het project is tegemoet gekomen aan de vernietigingsgrond van de RvVb gevonnist naar aanleiding van de initieel verleende stedenbouwkundige vergunning, aan de grieven uit het verzoekschrift aan de RvVb en aan de op 5 oktober 2017 door de raadsman van de bezwaarindieners geponeerde grieven.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag brengt, mits het respecteren van onderstaande voorwaarden, een goede ruimtelijke ordening niet in het gedrang. De beschikbare afwijkingsregelgeving biedt mogelijkheden tot verlening van de stedenbouwkundige vergunning.

...

Dit is de bestreden beslissing.

Ook de cvba ECOPOWER vordert met een aangetekende brief van 15 december 2017 de vernietiging van de bestreden beslissing. Dit beroep is bij de Raad gekend onder het rolnummer 1718/RvVb/0255/A.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het verzoek tot tussenkomst

Voorafgaand

De voorzitter van de Raad stelt met een beschikking van 31 juli 2018 vast dat het verzoekschrift tot tussenkomst op het eerste gezicht laattijdig is ingediend. Aan de tussenkomende partij wordt de mogelijkheid geboden om hierover tegenspraak te voeren.

Standpunt van de partijen

1

In haar schriftelijke uiteenzetting stelt de tussenkomende partij dat zij het aangetekend schrijven van 22 maart 2018 van de griffie met een afschrift van het verzoekschrift niet heeft ontvangen.

De tussenkomende partij benadrukt dat zij meermaals contact heeft gehad met de griffie en dat haar telkens bevestigd werd dat er nog geen afschrift van het verzoekschrift tot vernietiging werd overgemaakt. Op 19 juli 2018 stelt zij haar vraag veiligheidshalve nogmaals telefonisch te hebben gesteld, waarna volgens de tussenkomende partij voor het eerst werd meegedeeld dat in maart een afschrift betekend werd. De verzoekende partij heeft nadien een mail en een aangetekend schrijven gericht tot de griffie. Op 20 juli 2018 werd haar een lijst van de aangetekende zendingen bezorgd. Uit die lijst blijkt enkel dat de brief met het afschrift werd verzonden maar niet dat dit ook daadwerkelijk aan haar betekend werd. De tussenkomende partij licht in dat verband toe dat het haar onmogelijk is om verder bewijs te leveren van een negatief feit. Gelet op dit alles situeert de tussenkomende partij de startdatum voor haar termijn tot tussenkomst op de feitelijke kennisname van het verzoekschrift. Zij acht haar verzoek tot tussenkomst van 1 augustus 2018 in die zin tijdig en ontvankelijk.

2.

In haar wederantwoordnota stelt de verzoekende partij dat de Raad zal oordelen over de tijdigheid van de tussenkomst op basis van de beschikbare stukken.

Beoordeling door de Raad

1.

Een beschikking waarbij uitspraak wordt gedaan over een verzoek tot tussenkomst heeft een voorlopig karakter, zoals wordt bevestigd door het feit dat de beschikking van 17 november 2017 expliciet vermeldt dat de laattijdigheid “*op het eerste gezicht*” wordt vastgesteld. Een definitieve uitspraak inzake de ontvankelijkheid van het verzoek tot tussenkomst gebeurt in het arrest.

2.

De relevante artikelen 4, 6 en 61, §1 Procedurebesluit luiden (in de toepasselijke versie) als volgt:

“Art. 4. De verzoekschriften en processtukken moeten op straffe van onontvankelijkheid worden ingediend binnen de termijnen, vermeld in het decreet, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, ... en dit besluit.”

“Art. 6. De betekening met een aangetekende brief wordt, behalve in geval van bewijs van het tegendeel door de geadresseerde, geacht plaats te vinden op de werkdag die valt na de datum van de poststempel van de aangetekende brief. De datum van aanbieding door de postdiensten geldt, niet de feitelijke kennisneming van de beveiligde zending op een

later tijdstip. De datum van de poststempel heeft bewijskracht zowel voor de verzending als voor de ontvangst.”

“Art. 61, §1. Het verzoek tot tussenkomst wordt ingediend binnen een vervalt termijn van twintig dagen, die ingaat op de dag na de betekening van de brief waarin de griffier conform artikel 59/3 de belanghebbenden de mogelijkheid heeft geboden om een verzoek tot tussenkomst in te dienen.”

3.

Uit het administratief dossier blijkt dat de tussenkomende partij per aangetekende brief van de Raad van 22 maart 2018 een afschrift heeft verkregen van het verzoekschrift, en werd uitgenodigd om desgevallend tussen te komen in de procedure (binnen een vervalt termijn van twintig dagen die ingaat de dag na de dag van de betekening van deze brief). Uit het administratief dossier blijkt tevens dat de respectievelijke aangetekende brieven werden verstuurd naar het adres van woonstkeuze van de tussenkomende partij zoals vermeld in hun verzoekschrift tot tussenkomst in de procedure bij uiterst dringende noodzaak, zodat zij rechtsgeldig werd uitgenodigd om tussen te komen in voorliggende procedure. De tussenkomende partij betwist niet dat zij de voorafgaande kennisgeving van 16 februari 2018 verstuurd door de griffie heeft ontvangen. De termijn voor de tussenkomende partij om een verzoekschrift tot tussenkomst in te dienen verstreek derhalve op 12 april 2018. Haar verzoekschrift tot tussenkomst, dat werd ingediend met een aangetekende brief van 1 augustus 2018 is laattijdig.

De tussenkomende partij maakt op basis van haar uiteenzetting en in het licht van de stukken van het dossier niet aannemelijk dat zij voormelde aangetekende brief van de Raad van 22 maart 2018 niet heeft ontvangen. De tussenkomende partij stelt dat het onmogelijk is een bewijs van een negatief feit te leveren. Evenwel dient aangenomen te worden, tot bewijs van het tegendeel, dat de verzending bij wijze van aangetekend schrijven, geacht wordt een afdoend bewijs te vormen van een daadwerkelijke aflevering, die geacht wordt daags nadien te zijn gebeurd. De stelling van de tussenkomende partij komt bovendien weinig ernstig over, nu zelfs niet blijkt dat zij terzake enig protest of enige klacht heeft ingediend bij de postdiensten.

Gelet op voormelde vaststellingen is het verzoek tot tussenkomst onontvankelijk.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen stellen dat zij genieten van een ongestoord en weids uitzicht dat ernstig zal worden verstoord door de vergunde windturbines. Verder vrezen de verzoekende partijen slagschaduw en geluidshinder.

De verzoekende partijen benadrukken dat de Raad in het vernietigingsarrest van 13 juni 2017 heeft geoordeeld dat het bestaan van mogelijke hinder of nadelen voldoende is aangetoond en zij, gelet op hun uiteenzetting en de ongewijzigde omstandigheden, nog steeds van het vereiste belang getuigen.

2.

De verwerende partij werpt in haar antwoordnota op dat het belang van de verzoekende partijen onvoldoende blijkt uit het verzoekschrift. De ingeroepen hinder wordt volgens de verwerende partij niet duidelijk omschreven. Het is volgens haar vaste rechtspraak van de Raad dat het louter

nabuurship niet volstaat om over het rechtens vereiste belang te beschikken. Het verzoekschrift moet de aard en de hinder die men zal ondervinden als gevolg van de uitvoering van de vergunning voldoende omschrijven. De Raad dient volgens haar vast te stellen dat de beweerde hinder of nadelen in het voorliggende geval niet voldoende waarschijnlijk zijn, minstens niet in causaal verband staan met de bestreden vergunningsbeslissing. De ingeroepen hinder correspondeert volgens de verwerende partij ook niet met wat onder 'hinder' wordt verstaan conform de VCRO.

Wat de ingeroepen verstoring van het uitzicht betreft, werpt de verwerende partij op dat de verzoekende partijen op ruime afstand wonen van de vergunde windturbines. De verwerende partij stelt dat het landschap ter plaatse wordt gekenmerkt door de E314 en dat hierdoor niet alleen de visuele hinder maar ook de geluidshinder als gevolg van de windturbines gerelativeerd moet worden.

De verwerende partij wijst op de beoordeling in het arrest van 30 augustus 2016 waarin de Raad onder meer heeft vastgesteld dat de verzoekende partijen op enige afstand van de inplantingsplaats wonen. Zij stelt dat de Raad geoordeeld heeft dat het belang van elk van de verzoekende partijen precair is. Nog volgens de verwerende partij kunnen de verzoekende partijen niet volstaan met een verwijzing naar het vernietigingsarrest van 13 juni 2017 en de niet-gestaafde stelling dat niets gewijzigd is aan de situatie ter plaatse. De bewijslast ligt bij de verzoekende partijen.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO bepaalt dat bij de Raad een beroep kan worden ingesteld door elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden door de bestreden vergunningsbeslissing.

Het volstaat dat een verzoekende partij als derde-belanghebbende aannemelijk maakt dat het risico bestaat op het ondervinden van rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen door de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist niet dat het bestaan van de aangevoerde hinder en nadelen met onomstotelijke zekerheid moet vaststaan zodat het volstaat dat het risico voldoende aannemelijk wordt gemaakt.

De verplichting in hoofde van een derde-belanghebbende om de hinder en nadelen (concreet) te omschrijven, mag niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze worden toegepast, gezien een te hoge drempel op de toegang tot de Raad afbreuk zou doen aan of onverzoenbaar zou zijn met het effectieve recht op toegang tot de rechter, zoals onder meer gewaarborgd door artikel 9, lid 3 van het verdrag van Aarhus (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010).

2.

De verzoekende partijen wonen in de omgeving van de inplantingsplaats van het vergunde windturbineproject. Zij stellen dat zij uitzicht hebben op de bouwplaats en maken aannemelijk dat zij visuele hinder kunnen ondervinden ingevolge de bestreden beslissing.

De verzoekende partijen tonen hiermee voldoende aan dat zij hinder en nadelen kunnen ondervinden van de bestreden beslissing. De Raad dient zich hierbij niet over de exacte omvang van deze potentiële hinder en nadelen uit te spreken.

Het valt verder niet in te zien in welke zin de loutere vaststelling dat er enige afstand is tussen de inplantingsplaats van het beoogde en de woningen van de verzoekende partijen tot een 'precair' belang doet besluiten. 'Precair' doelt op instabiel en veronderstelt aldus in deze een belang dat in

zijn voorbestaan bedreigd wordt. De afstand tussen de woningen van de verzoekende partijen en de inplantingsplaats is – bij gebrek aan nieuw aangebrachte elementen die bijvoorbeeld blijf geven van een verkoop of een verhuis – een stabiel gegeven. In die omstandigheden rust in tegendeel op degene die het eerder aanvaarde belang van verzoekende partijen (andermaal) in vraag stelt de plicht om aan te tonen, minstens aannemelijk te maken, dat hun belang niet langer actueel is of in het licht van nieuwe elementen alsnog niet beantwoordt aan het rechtens vereiste belang om een wettigheidstoets door de Raad uit te lokken.

De exceptie wordt verworpen.

3.

Uit het dossier blijkt dat de vordering tot vernietiging voor het overige tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden in dat verband geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen putten een eerste middel uit de schending van artikel 4.3.1, §1, 1°, a) VCRO, de stedenbouwkundige voorschriften van het toepasselijk GRUP, artikel 4.4.7, §2 VCRO *juncto* artikel 3, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2 en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid VCRO (hierna: Besluit Handelingen Van Algemeen Belang), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet) en de schending van het arrest van de Raad van 13 juni 2017 met nummer 1617/RvVb/A/0938.

De verzoekende partijen betwisten in essentie de wettigheid van de bestreden beslissing in de mate dat deze voortbouwt op het verslag van de projectvergadering van 17 september 2013 om de afwijking van het toepasselijk GRUP te verantwoorden. Zij stippen aan dat dit verslag niet aangemerkt kan worden als een formele voorafgaandelijke uitspraak over de toepassing van de in artikel 4.4.7, §2 VCRO vervatte afwijkingsmogelijkheid. De verzoekende partijen wijzen in dat verband op de inhoud van het eerder gewezen vernietigingsarrest van de Raad, waarin onder meer gesteld wordt dat het verslag *“geen concrete beoordeling bevat van de ruimtelijke impact zoals bepaald en bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000”*. Zij stellen dat de motivering die opgenomen is in de nu bestreden beslissing het gebrek aan een voorafgaandelijke concrete beoordeling in dat licht niet kan rechtzetten. Volgens de verzoekende partijen gaat de verwerende partij voorbij aan de finaliteit van de voorafgaandelijke beoordeling door de projectvergadering.

2.

In haar antwoordnota stelt de verwerende partij dat vroeger een afwijkingsmogelijkheid bestond voor kleine handelingen van algemeen belang of lijninfrastructuur- en nutswerken die een gemeentelijk karakter hadden of een kleine wijziging inhielden. Zij stelt dat de beperking *“kleine”* en de onduidelijkheid rond het begrip *“gemeentelijk karakter”* tot het uitwerken van de huidige in artikel 4.4.7, §2 VCRO vervatte afwijkingsmogelijkheid leidde. Zij licht verder toe dat voor wat artikel 3 van het Besluit Handelingen Van Algemeen Belang betreft, de vereiste geldt dat het om handelingen gaat van algemeen belang, wat inhoudt dat de handelingen onder één van de in artikel 2 limitatief opgesomde handelingen moet vallen, alsook dat de handelingen een ruimtelijk beperkte impact hebben, waarbij artikel 3 de precisering vormt van de ruimtelijke beperkte impact.

De verwerende partij stipt achtereenvolgens aan dat het oprichten van een windmolen een handeling van algemeen belang is in de zin van artikel 4.1.1., 5° VCRO en artikel 2 van het Besluit Handelingen Van Algemeen Belang. Zij wijst erop dat de verzoekende partijen dit op zich niet betwisten. Vervolgens stelt de verwerende partij dat het oprichten van een windmolen een handeling met een beperkte ruimtelijke impact is in de zin van artikel 3, §1, 3° van het Besluit Handelingen Van Algemeen Belang. Verder stelt zij, onder verwijzing naar de inhoud van de bestreden beslissing, dat zij een concrete beoordeling heeft gemaakt van de beperkte ruimtelijke impact van het vergunde. In die zin meent zij tegemoet te zijn gekomen aan het eerder door de Raad vastgestelde motiveringsgebrek. Tot slot stipt zij het onderscheid tussen de beoordeling van de beperkte ruimtelijke impact als een potentiële voorbeslissing en het oordeel daaromtrent in de uiteindelijke vergunningsbeslissing als een complexe rechtshandeling aan. Ten aanzien van die eerste beslissing is volgens haar de formele motiveringsplicht niet van toepassing.

4.

In hun wederantwoordnota benadrukken de verzoekende partijen dat zij in eerste instantie de wettigheid van de bestreden beslissing betwisten tot beloop van de afwezigheid van een afdoende beoordeling van de ruimtelijke impact in het verslag van de projectvergadering. Zij achten die beoordeling onontbeerlijk en stippen in dat verband aan dat het al dan niet toepassing vinden van de formele motiveringsplicht irrelevant is. Het gaat hen immers om de, in voorliggend geval onwettige, toepassing van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

Beoordeling door de Raad

Partijen betwisten niet dat de aanvraag niet in overeenstemming is met de voorschriften van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De verwerende partij wijkt af van de stedenbouwkundige voorschriften op grond van artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het besluit van 5 mei 2000.

Er heeft een projectvergadering plaatsgevonden op 17 september 2013. De conclusie van het verslag van deze projectvergadering luidt: “[d]e ruimtelijke impact kan gezien het voorgaande beperkt worden geacht”. Deze conclusie kan beschouwd worden als een formele beslissing van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar over de toepassing van artikel 4.4.7, §2 VCRO. Het wordt niet betwist dat deze beslissing gevoegd was bij het aanvraagdossier en dat hierover bezwaren geformuleerd konden worden tijdens het openbaar onderzoek.

In de voorafgaande beslissing wordt niet afdoende gemotiveerd waarom de windturbines effectief beschouwd kunnen worden als een project met beperkte impact in de zin van artikel 3, §3 van het besluit van 5 mei 2000. Zoals reeds geoordeeld in het vernietigingsarrest van 13 juni 2017 is de verwijzing naar een alternatief windturbineproject van ECOPOWER geen deugdelijk motief.

Het loutere feit dat de beslissing van 17 september 2013 gebrekkig gemotiveerd is, volstaat evenwel niet om de onwettigheid van de bestreden beslissing aan te tonen. De beslissing van 17 september 2013 is weliswaar een voorbereidende handeling, maar geen voorbeslissing. De vergunningverlenende overheid kan derhalve een gebrekkige voorafgaandelijke beoordeling nog rechtzetten in de motivering van de uiteindelijke vergunningsbeslissing.

Zoals de verwerende partij terecht aanstipt, geldt ten aanzien van de *in casu* voorhanden voorbeslissing over de toepassing van de vermelde afwijkmogelijkheid enkel de materiële motiveringsplicht en geldt de formele motiveringsplicht uitsluitend ten aanzien van de bestreden vergunningsbeslissing. Het inlossen van de materiële motiveringsplicht, specifiek voor wat de toepassing van die afwijkmogelijkheid betreft, wordt daarbij breder bekeken vanuit de formele motivering die in de bestreden beslissing besloten dient te liggen.

De Raad dient evenwel aan te stippen dat de verwerende partij er een manifest foutieve nalezing op nahoudt van het Besluit Handelingen Algemeen Belang en het begrip aanhorigheid in zoverre zij stelt dat de bouw van windturbines onder artikel 3, §1, 5° van dat besluit kan worden gebracht. Deze bepaling luidt:

“ ...

§ 1. De volgende handelingen zijn handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. De handelingen hebben betrekking op :

5° de aanleg, wijziging of uitbreiding van onder- of bovengrondse elektriciteitsleidingen die bedoeld zijn voor het openbaar distributienet, en de aanhorigheden met het oog op de exploitatie;

...”

Een windturbine is een bron van elektriciteitsvoorziening en kan dan ook niet, zonder de letterlijke bewoordingen van de bovenstaande restrictief te lezen afwijkingsbepaling, aangemerkt worden als een ‘aanhorigheid’ met het oog op de exploitatie van één of meerdere elektriciteitsleidingen.

Zulks blijkt ook uit het verslag aan de Vlaamse regering (VR 2015 0910 DOC.1029/3BIS) bij het besluit van de Vlaamse regering van 12 november 2015 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester:

“De aanhorigheden dienen in functie van het transport te staan. Het kan bijvoorbeeld gaan om een omvormingsstation. De feitelijke verdeling naar de eindverbruiker toe kan onder paragraaf 1 vallen. De productie-installatie voor elektriciteit wordt niet als aanhorigheid beschouwd” (eigen onderlijning door de Raad).

Uit de bestreden beslissing blijkt overigens duidelijk dat een beroep gedaan wordt op artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang om het beoogde zonder het voorafgaand, en in het licht van de door de VCRO bekrachtigde systematiek binnen het beleidsveld ruimtelijke ordening vereiste, planningstraject *ad hoc* te vergunnen.

Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen ontleen een tweede middel aan de schending van artikel 4.3.1, §1, 1°, a) VCRO, de stedenbouwkundige voorschriften van het toepasselijk GRUP, artikel 4.4.7, §2 VCRO *juncto* artikel 3, §3 Besluit Handelingen Van Algemeen Belang, de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en de schending van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van 13 juni 2017 met nummer 1617/RvVb/A/0938.

Met hun tweede middel betwisten de verzoekende partijen in essentie de wettigheid van de bestreden beslissing in die zin dat toepassing gemaakt wordt van de afwijkingsmogelijkheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO terwijl het *in casu* voorhanden zijn van realistische locatiealternatieven dit, conform vaststaande rechtspraak van de Raad, uitsluit. Zij wijzen in dat verband het oordeel in het eerdere vernietigingsarrest van de Raad aan dat *“bezwaarlijk kan ontkend worden dat er voor het project van de aanvraag locatiealternatieven zijn”*. De verzoekende partijen lezen in de bestreden beslissing geen ontkenning op dat punt en stellen dat de verwerende partij enkel een passage wijdt aan de geschiktheid van de locatie terwijl dit niet de aanwezigheid van locatie-alternatieven uitsluit. Zij stippen in het verlengde daarvan de bevoegdheid van de plannende overheid aan om, in geval van locatiealternatieven, een afweging door te voeren.

2.

In haar antwoordnota betwist de verwerende partij, gelet op het eerder gewezen vernietigingsarrest, de verplichting om het nut of de noodzaak van een alternatievenonderzoek te onderzoeken en daaromtrent een gemotiveerd oordeel te vellen in de bestreden vergunningsbeslissing. Zij verwijst in dat verband naar de inhoud van artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang. In de mate dat de Raad alsnog die vereiste met haar vorig vernietigingsarrest oplegt, wordt een voorwaarde toegevoegd, aldus de verwerende partij. Zij stelt dat de Raad dient te motiveren op welke basis zij deze voorwaarde eventueel naar voor schuift. In ieder geval meent de verwerende partij die vereiste ter harte te hebben genomen met haar bestreden beslissing na vernietiging. Zij verwijst daartoe naar de inhoud van de bestreden beslissing.

3.

In hun wederantwoordnota voegen de verzoekende partijen nog toe dat geen cassatieberoep werd aangetekend tegen het eerdere vernietigingsarrest van de Raad dat aldus met gezag van gewijsde is bekleed. De kritiek van de verwerende partij tegen dit arrest strijdt dan ook met dat gezag, aldus de verzoekende partijen.

Beoordeling door de Raad

1.

Wanneer de verwerende partij na een vernietigingsarrest opnieuw uitspraak doet over een vergunningsaanvraag, dient zij het dossier opnieuw in zijn volledigheid te beoordelen, rekening houdend met het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest. Dit gezag van gewijsde strekt zich uit tot alle motieven die aan deze vernietiging ten grondslag liggen.

2.

De Raad heeft in het vernietigingsarrest van 13 juni 2017 o.a. geoordeeld:

“Het nut of de noodzaak van een onderzoek van locatiealternatieven in het kader van een planningsinitiatief komt zelfs niet aan bod, terwijl er bezwaarlijk kan ontkend worden dat er

voor het project van de aanvraag locatiealternatieven zijn. De verwerende partij beperkt er zich toe om de ruimtelijke impact van het project van de aanvraag aanvaardbaar te achten en te verwijzen naar de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening om zo af te wijken van de stedenbouwkundige voorschriften. De Raad wenst hierbij nog op te merken dat de beoordeling inzake de goede ruimtelijke ordening echter te onderscheiden is van de beoordeling of toepassing kan gemaakt worden van de afwijkingsregeling bepaald in artikel 4.4.7, §2 VCRO.”

De bestreden beslissing komt volstrekt niet tegemoet aan de voormelde vernietigingsmotieven. De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening kan niet volstaan als onderzoek naar mogelijke alternatieve locaties in de zin van artikel 3, §3 van het besluit van 5 mei 2000.

3.

De grondslag voor de vereiste van een beoordeling over de noodzaak van een onderzoek van locatiealternatieven ligt besloten binnen het verregaand karakter van de afwijkingsmogelijkheid geboden door artikel 4.4.7, §2 VCRO, *juncto* artikel 3, §3 Besluit Handelingen Algemeen Belang.

Als tegengewicht voor de mogelijkheid om *ad hoc* en in afwijking van de geldende verordenende ruimtelijke plannen handelingen van algemeen belang bij toepassing van het vermelde artikel in zijn derde paragraaf te vergunnen, is een uitspraak over de eventuele alternatieven en het nut van een onderzoek daarnaar intrinsiek vereist. Het gaat immers om gevallen die niet beantwoorden aan één van de limitatief omschreven gevallen waarin de Vlaamse regering zelf en voor heel het grondgebied van het Vlaams Gewest uniform geoordeeld heeft dat er sprake is van een beperkte ruimtelijke impact. De vermelde afwijkingsbepaling vormt, met het oog op het inpassen van een handeling in strijd met een geldend verordenend bestemmingsplan, een afwijking van het, gebruikelijk te doorlopen ruimtelijk planningstraject, waarin in zichzelf de nodige afwegings- en zorgvuldigheidsgaranties ingebouwd zijn om breder tot een (desgevallend geactualiseerde) ruimtelijke ordening in lijn met artikel 1.1.4 VCRO te komen en nieuwe ontwikkelingen in een navolgend vergunningstraject daarin *in concreto*, en pas dan *ad hoc* maar gelet op het verordenend plan ruimtelijk breder gekaderd, in te passen.

Het middel is gegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

1.

In een derde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 4.3.1, §1,1°, a) VCRO, de stedenbouwkundige voorschriften van het toepasselijk GRUP, artikel 4.4.7, §2 VCRO, *juncto* artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Van Algemeen Belang, de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en de (materiële) motiveringsplicht en de zorgvuldigheidsplicht als beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen betwisten in essentie de wettigheid van de bestreden beslissing in de mate dat toepassing wordt gemaakt van de afwijkingsmogelijkheid vervat in artikel 4.4.7, §2 VCRO op grond van de motivering dat het vergunde ‘inpasbaar’ is in de omgeving. Zij zetten evenwel uiteen dat de inpasbaarheid van de windturbines niet gelijk te stellen is met een onderzoek naar de ruimtelijk beperkte impact in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO.

De verzoekende partijen stippen aan dat conform die bepaling het bij afwijking vergunnen van een handeling van algemeen belang, los van de vraag of deze negatief, neutraal of zelfs positief is, nog steeds onmogelijk is wanneer deze wanneer deze niet geacht kan worden een beperkte ruimtelijke impact te hebben.

Volgens de verzoekende partijen kan een windturbine (met een hoogte van 150 meter) onmogelijk beschouwd worden als een handeling met een ruimtelijk beperkte impact. De verzoekende partijen benadrukken dat het *in casu* een overwegend open landschap betreft en de verwerende partij zelf van oordeel is dat het om “*markant aanwezige structuren*” gaat. De door de verwerende partij erkende creatie van een nieuw landschap sluit volgens hen evenzeer uit dat het om een handeling van algemeen belang gaat met beperkte ruimtelijke impact. Zij stippen in dat verband ook de inhoud van het eerder gewezen vernietigingsarrest van de Raad aan en verwijzen ook naar hun eerste middel.

2.

De verwerende partij antwoordt dat uit het vernietigingsarrest van de Raad van 13 juni 2017 alleszins niet blijkt dat het onmogelijk zou zijn om windturbines te beschouwen als handelingen voorzien in artikel 3 van het Besluit Handelingen Van Algemeen Belang.

De verwerende partij verwijst naar de omstandige motivering in de bestreden beslissing aangaande de ruimtelijk beperkte impact.

3.

De verzoekende partijen wijzen in hun wederantwoordnota in de eerste plaats op het eerder gewezen vernietigingsarrest van de Raad en de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de nu bestreden beslissing. Zij beamen in het bijzonder de in dat laatste arrest opgenomen overwegingen inzake de vastgestelde afwezigheid van een afdoende gemotiveerd oordeel over de beperkte ruimtelijke impact, de creatie van een nieuw landschap, het voorhanden zijn van markant aanwezige structuren en de vraag of de voorliggende enorme constructies niet *prima facie* meer dan een beperkte ruimtelijke impact hebben.

Beoordeling door de Raad

1.

Met de bestreden beslissing wordt een vergunning verleend voor de oprichting van vier windturbines met een rotordiameter tot 104 meter en een tiphoogte tot 150 meter en aanhorigheden.

Partijen betwisten niet dat het aangevraagde project niet in overeenstemming is met de voorschriften van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Landbouw-, natuur- en bosgebieden – Winterbeek Sint-Huibrechts-Hern, Schalkhoven en Romershoven'.

In de bestreden beslissing wijkt de verwerende partij af van de stedenbouwkundige voorschriften op grond van artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het uitvoeringsbesluit van 5 mei 2000.

Krachtens artikel 4.4.7, §2 VCRO kan worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben omwille van hun aard, omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben.

Overeenkomstig artikel 3, §3 van het besluit van 5 mei 2000 kan het vergunningverlenend bestuursorgaan vaststellen dat handelingen van algemeen belang, die niet in §1 of §2 zijn vermeld, een ruimtelijk beperkte impact hebben zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO. Bij toepassing van voormeld artikel 3, §3 dient het vergunningverlenende bestuursorgaan concreet te oordelen of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen. Het vergunningverlenende bestuursorgaan oordeelt en beslist hierover nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag wordt ingediend.

2.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de aanvrager de organisatie van een projectvergadering heeft gevraagd en dat een projectvergadering werd gehouden op 17 september 2013. Voor de "evaluatie" wordt verwezen naar de titel "*beoordeling van de goede ruimtelijke ordening*".

De Raad heeft in het arrest van 13 juni 2017 reeds geoordeeld dat uit de motivering van het projectverslag alleszins niet blijkt waarom de ruimtelijke impact van de aanvraag beperkt wordt geacht. Deze vaststelling geldt des te meer nu partijen ter zitting bevestigen dat de naburige windturbineprojecten van ECOPOWER en de nv LIMBURG WIN(D)T, waarnaar in het projectverslag wordt verwezen, niet definitief vergund zijn en alleszins niet gerealiseerd.

De motieven in de bestreden beslissing onder de titel "*beoordeling van de goede ruimtelijke ordening*" hebben voornamelijk betrekking op het bundelings- en clusteringsprincipe. De conclusie luidt onder meer dat het project inpasbaar is in het landschap en dat de aanvraag de goede plaatselijke aanleg niet in het gedrang brengt.

De overwegingen van de bestreden beslissing kunnen de Raad opnieuw niet overtuigen dat het windturbineproject met een dergelijke omvang, slechts een ruimtelijk beperkte impact zou hebben. Zoals de Raad reeds geoordeeld heeft in het arrest van 13 juni 2017 is de beoordeling inzake de goede ruimtelijke ordening niet gelijk te stellen met de vraag naar de impact van het project.

De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing weliswaar dat de visuele invloed op het landschap *'bescheiden'* is, onder meer omwille van de bundeling met de E313. Anderzijds wordt in de bestreden beslissing ook erkend dat met het project *'een nieuw landschap gecreëerd (wordt)'* en dat de windturbines door de verwerende partij beschouwd worden *als 'markant aanwezige structuren'*.

De verzoekende partijen voeren terecht aan dat het project dermate omvangrijk is dat redelijkerwijze niet valt in te zien waarom de impact van het aangevraagde slechts beperkt is in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het besluit van 5 mei 2000. De Raad is van oordeel dat de inplanting van vier windturbines met een rotordiameter tot 104 meter en een tiphoogte tot 150 meter en aanhorigheden *prima facie* meer dan een beperkte ruimtelijke impact zal hebben op de voor het overige nog vrij ongeschonden landschappelijke omgeving. De aanwezigheid van de E313 waarlangs de windturbines zullen worden ingeplant doet hieraan geen afbreuk, temeer de verwerende partij zelf aangeeft dat de windturbines de 'doorsnijding van het gebied door de autosnelweg benadrukken'. Het eenvoudig tegenspreken van dit vrij ongeschonden karakter door te overwegen dat het, *"gezien het voorgaande, geen groot en homogeen open (agrarisch) gebied"* betreft, doet daar geen afbreuk aan. De verwerende partij verduidelijkt in dat verband niet welke criteria en dus welke drempels zij voor die appreciatie hanteert. Op basis van de gegevens waarop de Raad acht kan slaan, blijkt dat het kwestieuze landschap op de E313 na in tegendeel vrij ongeschonden is.

De verwerende partij dient bovendien in het bijzonder oog te hebben voor het gegeven dat windturbines met een rotordiameter tot 104 meter en een tiphoogte tot 150 meter naar het oordeel van de Raad, minstens *prima facie*, een meer dan beperkte ruimtelijke impact hebben op een vrij ongeschonden landschappelijke omgeving.

Het komt de Raad niet toe na te gaan of er *überhaupt* en *in abstracto* uiterst uitzonderlijke feitelijke situaties kunnen zijn die een kwalificatie van middelgrote tot grote windturbines als een project met ruimtelijk beperkte impact uitzonderlijk kunnen verantwoorden. De Raad kan alleen *in concreto* vaststellen dat de verwerende partij er in het voorliggende geval andermaal niet in slaagt te motiveren dat het voorliggende project, dat voor het eerst in de uitvoerbare inplanting van (vier) windturbines voorziet in het vermelde vrij ongeschonden landschap zonder aansluiting op een gerealiseerd windturbine project dat wel bestemmingsconform is, een dergelijke per hypothese uiterst uitzonderlijke feitelijke situatie uitmaakt. Ook de Raad van State gaat ervan uit dat een windturbine per definitie een grote ruimtelijke impact heeft:

"Zulks klemmt des te meer aangezien een windturbine per definitie een grote ruimtelijke impact heeft" (RvS 27 februari 2014, nr. 226.570, randnr. 14)

Indien de verwerende partij er na het voorliggende vernietigingsarrest andermaal niet in slaagt te motiveren in welke zin het beoogde windturbineproject beantwoordt aan de vereiste van de ruimtelijk beperkte impact om bij wijze van uitzondering bij toepassing van de uit zijn aard restrictief te lezen afwijkmogelijkheid vervat in artikel 4.4.7, §2 VCRO *juncto* artikel 3, §3 Besluit Handelingen Algemeen Belang vergund te worden, in afwijking van de toepasselijke verordende bestemming en de in de VCRO verankerde planningslogica, zal de Raad zich desgevallend met het oog op een definitieve geschilbeslechting dienen te beraden over de toepassing van artikel 37, §2 DBRC-decreet.

3.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

D. Overige middelen

De overige middelen worden niet onderzocht nu ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

VII. KOSTEN

1.

De verzoekende partijen, alsook de verwerende partij, vragen om een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro toe te kennen, die ten laste van de verwerende partij, respectievelijk de verzoekende partijen, komt.

2.

Met toepassing van artikel 33 DBRC-decreet legt de Raad de kosten van het beroep ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Artikel 21, §7 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad op verzoek een rechtsplegingsvergoeding kan toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk gesteld wordt. De Raad kent een rechtsplegingsvergoeding toe aan de verzoekende partij begroot op het basisbedrag ten belope van 700 euro.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv JIM RECYCLING is onontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 26 oktober 2017, waarbij aan de tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het voor het bouwen van vier windturbines op de percelen gelegen te 3730 Hoeselt, autosnelweg, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie A, nummers 228D, 234C, 236C, 364A en 365A.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partij en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partijen, bepaald op 900 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verzoekende partijen, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 19 maart 2019 door de zevende kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de zevende kamer,

Kengiro VERHEYDEN

Marc VAN ASCH